

Quicksan natuurtoets

Oosterhoutse Waarden bij Nijmegen

Natuurontwikkeling door klei- en zandwinning

In opdracht van K3

Colofon

Quicksan natuurtoets Oosterhoutse Waarden bij Nijmegen, natuurontwikkeling door klei- en zandwinning

Opdrachtgever	K3
Contactpersoon	██████████
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2164
Auteur	██████████
Controle	██
Publicatiedatum:	20 juni 2023
Foto voorblad	Plangebied (foto: ██████████)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

██████████

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	5
3 Beschermde status plangebied	8
3.1 Gebiedsbescherming	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
3.3 Natura 2000.....	15
3.4 Houtopstanden	17
4 Beschermde soorten plangebied	18
4.1 Methode	18
4.2 Resultaten	19
5 Wet natuurbescherming	29
6 Conclusie.....	33
Literatuur	34
Bijlage 1 Impressie plangebied	36
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	37
Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten.....	45

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat, voor de voorgenomen plannen voor de natuurontwikkeling in de Oosterhoutse Waarden, aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen noodzakelijk is. Uit het aanvullend onderzoek zal blijken of er ontheffing aangevraagd moet worden. Het verlenen van de ontheffing kan pas nadat dit onderzoek is uitgevoerd en de eventuele extra maatregelen zijn genomen.

Daarnaast moet rekening worden gehouden met het voorkomen van de bever, rugstreeppad en met broedvogels. Verstoring van de bever en eventueel rugstreeppad moet voorkomen worden door een aangepaste werkwijze. De exacte werkwijze dient bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd te worden. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Vogels die buiten het broedseizoen broeden zijn ook beschermd. Werkzaamheden mogen ook in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er geen broedvogels verstoord worden.

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Er worden echter geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is niet noodzakelijk. Nadere toetsing of vergunningsaanvraag voor beschermde NNN natuurgebieden is niet aan de orde. Er is geen sprake van beschermde houtopstanden in het plangebied. Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de voorgenomen plannen voor natuurontwikkeling door kleiwinning in de Oosterhoutse Waarden bij Nijmegen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Hoewel de verwachting is dat de herinrichting in de eindfase met name positieve effecten heeft op flora en fauna, kan de realisatiefase negatieve effecten hebben op beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming. Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van K3. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en veldonderzoek op de locatie.

[REDACTED]

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is in veel gevallen een gericht natuuronderzoek vereist. In eerste instantie is een quickscan natuurtoets noodzakelijk om een inschatting te kunnen maken over het effect van de plannen op beschermde natuurgebieden en soorten. Indien negatieve effecten verwacht worden is nader onderzoek noodzakelijk.

Er zijn plannen om keramische klei en ophoogzand te winnen in twee deelgebieden in de Oosterhoutse Waarden bij Nijmegen. K3 is betrokken bij deze plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om hiervoor een quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan natuurtoets is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan beschermde natuurgebieden en beschermde flora of fauna. Wanneer dit het geval is wordt vervolgens geadviseerd over het noodzakelijk vervolgonderzoek en eventuele procedurele vervolgstappen.

■■■■■■■■■■

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Oosterhoutse Waarden
Plaats: Oosterhout
Gemeente: Overbetuwe / Nijmegen
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft twee open terreindelen van de Oosterhoutse Waarden, een uiterwaardengebied langs de Waal ten hoogte van Oosterhout (zie figuur 1).

De Oosterhoutse Waarden wordt gekenmerkt door twee delen die in landschap van elkaar verschillen. Deze delen worden van elkaar gescheiden door een oeverwal/hoge rug en zomerkade. Het zuidwestelijke deel strekt zich uit van de rivieroever tot aan de zomerkade en bestaat uit de zandstranden langs de rivier, lage rivierduintjes op de oever, de deels verondiepte zandwinplas en een natuurlijke oeverwal. Er is ook plek voor zogenaamde natte natuur waar bijzondere (water)planten een kans krijgen. Aan de andere noordoostelijke kant van het gebied is een open landschap met natuurlijke graslanden aanwezig, begrensd door sloten en greppels. De directe omgeving van het plangebied wordt gevormd door de oevers van de Waal, enkele kolken, graslanden en kleine boomgroepen van hoofdzakelijk wilgen (zie figuur 2).

De twee deelgebieden bestaan in de huidige situatie uit (relatief) soortenarme graslanden en dichte ruigtes van hoofdzakelijk akkerdistel, grote brandnetel en glanshaver. Opgaand groen is niet aanwezig in het plangebied. In de directe omgeving zijn wel populieren- en wilgenopstanden te vinden. Het gebied ligt deels in de gemeente Overbetuwe (het westelijk deel) en deels in de gemeente Nijmegen (het oostelijke deel). In 2015 werd een deel van de Oosterhoutse Waarden opnieuw ingericht, als onderdeel van het riviersysteem.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstorend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan de af te graven percelen zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen de percelen voor natuurontwikkeling, wordt bepaald door de omliggende terreindelen van de Oosterhoutse Waarden (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

Er zijn plannen om in twee deelgebieden in de Oosterhoutse Waarden keramische klei en ophoogzand te winnen ten behoeve van natuurontwikkeling. De percelen zijn momenteel in

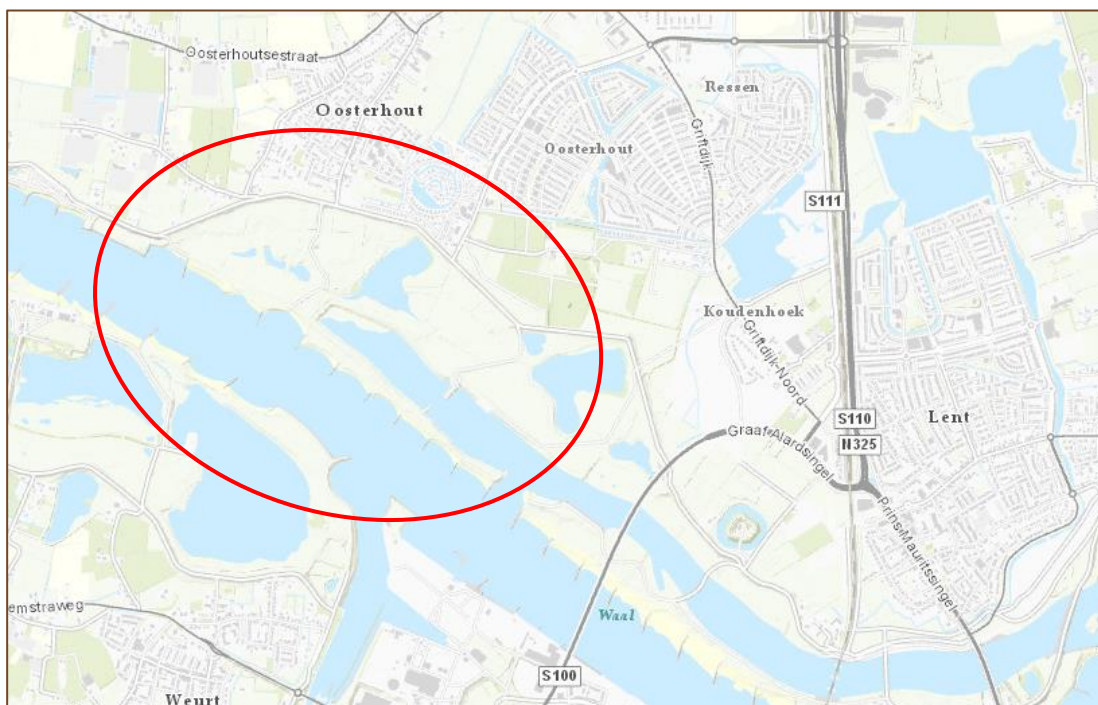
gebruik als grasland en ruigte. De activiteiten zijn onderdeel van een groter project, de natuurontwikkeling in de Oosterhoutse Waarden. De Oosterhoutse Waarden behoren tot de grotere uiterwaarden op de noordoever van de Waal. In het streefbeeld (bron: streefbeeld Natuurontwikkeling Oosterhoutse Waarden, november 2022) zijn de Oosterhoutse Waarden een natuurlijke uiterwaard waarin de dynamische kwaliteiten van de Waal volop te beleven zijn. De bijzondere ontstaanswijze van de uiterwaard maakt het mogelijk in de uiterwaard een hoogdynamisch en een minder dynamisch gebied te onderscheiden.

In het hoogdynamische deel is ruimte voor hydro- en morfodynamische processen, in het minder dynamische alleen voor hydrodynamiek. De Oosterhoutse Waarden worden ingericht als een logische voortzetting van de dijkteruglegging Lent, zodat een ecologische verbinding ontstaat met andere natuurgebieden. Dit deel staat in open verbinding met de rivier en de dagelijkse peilschommelingen zijn hier direct merkbaar. Na een hoogwater is het water hier ook weer snel weg. Vanwege de hogere stroomsnelheden kan de rivier hier vers zand afzetten en lokaal treedt erosie op. Er is ruimte voor de ontwikkeling van schrale (stroomdal)graslanden, slikkige oevers, zandige milieus en rivierduinen.

Het minder dynamische noordelijke deel van de uiterwaard wordt zo ingericht dat de invloed van de rivier beperkt is tot vooral de waterstandschommelingen die optreden als het hoogwater is. De hoogte van de oeverwal en de inrichting van de kade is in het verleden afgestemd op een overstromingsfrequentie van gemiddeld eens per jaar. Dit gebeurt meestal in de winter of het voorjaar als de rivier hoog staat. Na zo'n overstroming wordt een deel van het water ingevangen achter de kade, waarna het onder een vast drempelniveau langzaam uit kan zakken. De laagste delen (de oude kolken en rivierbeddingen) blijven daardoor nat en de kans dat kolken uitdrogen is klein. Hierdoor kan het areaal aan natte ruigte en natte graslanden zich uitbreiden, wat de uiterwaard geschikter maakt voor vogels van moerasruigtes en vochtige graslanden. Dit type gebied, waar alleen de hoogwaterdynamiek in door kan dringen, lijkt veel op de komgebieden die voor de bedijking deel uitmaakten van het rivierengebied (bron: Inrichtingsplan Oosterhoutse Waarden - Passende beoordeling).

De ingrepen binnen dit project bestaan onder andere uit het afgraven van terreindelen om meer dynamiek te creëren, dempen van (afwaterings)greppels, het creëren van ruimte voor spontane ontwikkeling van moerasruigte en zachthoutoibos, (deels) herstellen van het oorspronkelijke reliëf en het faciliteren van extensieve recreatie (wandelen, natuurvorsers, etc.). Vanuit het vergunde project wordt momenteel nog gewerkt aan de natuurlijke herinrichting van de voormalige zandwinplas. Dit project heeft een looptijd tot en met 2026.

■■■■■■■■■■

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Provincie Gelderland (2020).

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied met daarbinnen de deelgebieden waar de geplande werkzaamheden beoogde zijn (Dorpspolder en Oostelijke Polder), bron: K3 (2023).

3 Beschermde status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast beschermt de Wet natuurbescherming bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 20 bomen. In paragraaf 3.4 wordt het plangebied behandeld in relatie tot deze beschermde houtopstanden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

Het plangebied ligt in het NNN/GNN. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen voor het betreffende deelgebied (157 Noordoever Waal Lent – Echteld) binnen de GNN zijn niet aan de orde door de geplande activiteiten. De herinrichting van het plangebied is bedoeld om doelstellingen van NNN te realiseren. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden.

3.2.2 Natuurnetwerk

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk genoemd. In het Gelders Natuurnetwerk komen twee natuurcategorieën voor: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Effectbeoordeling

Het plangebied ligt in het GNN (zie figuur 3). De beide percelen waar de natuurontwikkeling beoogd is zijn aangewezen als bestaande natuur. De percelen liggen in plangebied 157 Noordoever Waal Lent – Echteld.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (gearceerd) ten opzichte van het GNN (groen), bron: provincie Gelderland (2023).

De herinrichting van het plangebied is mede bedoeld om doelstellingen van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) te realiseren. De EHS is inmiddels opgegaan in het NNN/GNN. De kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen voor het betreffende deelgebied zijn hieronder geformuleerd. Met de natuurgerichte herinrichting door (reliëfvolgende) klei- en zandwinning in twee deelgebieden wordt invulling gegeven aan de ontwikkelopgaven voor de GNN. Er wordt ontwikkelruimte gecreëerd voor natuurlijke grasland- en moerasruigtes, voor de spontane ontwikkeling van zachthoutoobos en diverse soortgroepen fauna profiteren. Echter kunnen de werkzaamheden om de ontwikkelopgaven van de GNN te realiseren wel tot aantasting van de huidige en potentiële waarden van het gebied leiden.

Derhalve wordt voor elk van de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen beoordeeld of er sprake is van een negatief effect door de geplande natuurontwikkeling.

Kernkwaliteiten

Dynamische rivier met actieve geologische en geomorfologische processen, water-, sediment- en diasporetransport en ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust

De ruimtelijke ontwikkelingen vinden in het laag dynamische deel van de uiterwaard plaats. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Noordoever Waal met variabel, grotendeels agrarisch, maar ook industrieel cultuurlandschap en kleine natuurcomplexen, grotendeels vormgegeven door klei- en zandwinning; klein kronkelwaardcomplex bij Hien is bewaard gebleven, ook relatief natuurlijke uiterwaarden bij Loenen en Ochten

De geplande natuurontwikkeling door klei- en zandwinning in twee deelgebieden in de Oosterhoutse Waarden doen geen afbreuk aan deze landschappelijke kernkwaliteit. Er wordt ontwikkelruimte gecreëerd voor natuurlijke (vochtige) graslanden en ruigte en voor de spontane ontwikkeling van zachthoutoobos.

Waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen en bever

In hoofdstuk 5 worden de effectbeoordeling op wettelijk beschermde soorten (Wet natuurbescherming) behandeld. Het plangebied bestaat uit twee delen van de Oosterhoutse Waarden waar momenteel sprake is van een dichte ruigte, gedomineerd door akkerdistel, grote brandnetel en glanshaver, met plaatselijk nog enkele algemene soorten van voedselrijke omstandigheden. De potenties voor weidevogels zijn hier beperkt door de dichte, hoog opgaande ruigtes. Zeer plaatselijk, in de meer open terreindelen, kan een soort als gele kwikstaart of graspieper verwacht worden. Door het afgraven van de kleilaag kan het areaal aan natte ruigte en natte graslanden zich uitbreiden, wat de uiterwaard geschikter maakt voor vogels van moeras en grasland. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Leefgebied steenuil

De effectbeoordeling op beschermde soorten (Wet natuurbescherming) wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Leefgebied kamsalamander

De effectbeoordeling op beschermde soorten (Wet natuurbescherming) wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Plaatselijk kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en ooibos

Deze landschappelijke elementen zijn niet aanwezig in het plangebied. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen

Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit. De geplande ingrepen bestaan uit natuurontwikkeling door kleiwinning. Er worden geen cultuurhistorische waarden (zoals oudhoevig land en doorbraakkolken) aangetast.

Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen en (steen)fabrieken)

Er is geen sprake van (een toename van) extra bebouwing in het gebied. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden

Er is geen sprake van een permanente toename van licht, geluid of menselijke activiteit. Tijdens de werkzaamheden is er mogelijk tijdelijk sprake van enige geluidsverstoring. Er is echter geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Abiotiek: aardkundige waarden (o.m. reliëf van oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen), kwel, bodem

In het plangebied bevinden zich geen waardevolle landschappelijke waarden, die kenmerkend zijn voor het rivierengebied, zoals oeverwallen, oude meanders, zandige rivierduinen of andere vormen van reliëf. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer

De geplande natuurontwikkeling heeft geen negatief effect op de recreatiemogelijkheden van het gebied. Het gebied is en blijft vrij toegankelijk voor wandelaars, met uitzondering van de periode tijdens de werkzaamheden. Het project faciliteert extensieve recreatie door het verhogen van de belevingswaarde van het gebied door natuurontwikkeling. Door het afgraven van deze hoger gelegen terreindelen nemen de mogelijkheden voor waterberging juist toe. Er is geen sprake van negatieve effecten op deze kernkwaliteit.

Alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

De effectbeoordeling op beschermde soorten (Wet natuurbescherming) wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

Ontwikkeldoelen

Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden

De aanwezige vegetatie in het plangebied wordt bepaald door dichte ruigtes, gedomineerd door akkerdistel, grote brandnetel en glanshaver, met plaatselijk nog enkele algemene soorten van voedselrijke omstandigheden, zoals kruldistel, boerenwormkruid, reukeloze kamille, vijfvingerkruid, gewone berenklauw en enkele algemene grassoorten. Bijzondere vegetaties van het rivierengebied, zoals stroomdalflora, oobossen of pioniersoorten van tijdelijk drooggevallen oevers zijn niet aanwezig op de beoogde ingreeplocatie.

Stroomdalgraslanden zijn soortenrijke, relatief open, grazige begroeiingen op droge, voedselarme, zandige en kalkhoudende stroomruggen, oeverwallen en rivierduinen langs de rivieren. In de huidige situatie is er door de voedselrijke kleibodem geen potentie voor de ontwikkeling van dit vegetatietype. Door het afgraven van de kleilaag nemen die potenties juist toe. Stroomdalsoorten als beemdkroon, brede ereprijs en grote centaurie verlangen echter wel een droge standplaats (oeverwal of dijktaalud). De meeste vochtige terreindelen zullen na herinrichting niet geschikt zijn voor dergelijke soorten.

Glanshaverhooilanden zijn vegetaties van vochtige tot vrij droge, matig voedselrijke en vaak kalkhoudende omstandigheden. De samenstelling is afhankelijk van onder andere bodemtype, vochtigheid (en eventuele overstromingsduur) en kalkrijkdom. Plaatselijk komen in het plangebied kenmerkende soorten van glanshaverhooilanden, zoals glanshaver, grote vossenstaart en schermbloemigen voor. Maar karakteristieke soorten als beemdkroon, brede ereprijs, bochtige klaver, grote centaurie, kleine bevernel en veldsalie ontbreken. Akkerdistel en grote brandnetel domineren de vegetatie in de huidige situatie. Door de hoge voedselrijkdom en het ontbreken van het juiste beheer zijn de potenties voor glanshaverhooiland in de huidige situatie beperkt. Door het afgraven van de kleilaag neemt de voedselrijkdom af, wordt de vochttoestand verbeterd en nemen de potenties voor een aantal soorten juist toe.

Er is geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel. De potenties van deze waardevolle graslandtypen nemen juist toe door de geplande natuurontwikkeling.

Ontwikkeling water- en oeverhabitats

In het plangebied liggen geen potenties en mogelijkheden om open water te ontwikkelen, tenzij er zeer grootschalige ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd. Elders in de Oosterhoutse Waarden liggen diverse deelgebieden waar deze potenties wel aanwezig zijn, zoals de aanwezige kolken en de nevengeul. Door het afgraven ontstaan wel potenties voor vochtig grasland, natte moerasruigtes en zachthoutoobos. De geplande natuurontwikkeling door het afgraven van de kleilaag staat dit ontwikkelingsdoel niet in de weg en leveren op lokaal niveau juist een forse bijdrage aan dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling hard- en zachthoutooibossen

Door de geplande natuurontwikkeling wordt de spontane ontwikkeling van ooibos juist mogelijk gemaakt. Door deze verruiming in de watervergunning op te nemen, wordt deze ook daadwerkelijk toegestaan. Dit geeft, binnen de strikte randvoorwaarden vanuit Rijkswaterstaat, ruimte voor een meer spontane vegetatieontwikkeling. Er is geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden

Door de geplande natuurontwikkeling wordt de spontane ontwikkeling van met name vochtige moerasruigtes en laag gelegen bloemrijke graslanden, juist mogelijk gemaakt. Er is geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkelen weidevogelpopulaties

De potenties voor weidevogels in het plangebied zijn in de huidige situatie zeer beperkt. Door het afgraven van de kleilaag kan het areaal aan natte ruigte en natte graslanden zich uitbreiden, wat de uiterwaard geschikter maakt voor vogels van moeras en grasland. Er is dan ook geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels; behoud foerageergebied voor ganzen, zwanen en smienten

In het plangebied liggen geen potenties en mogelijkheden om open water te ontwikkelen, tenzij er zeer grootschalige ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd. De ontwikkeldoelen voor water- oever- en moerasvogels voor het gebied worden niet beperkt door de geplande natuurontwikkeling in het plangebied. Elders in de Oosterhoutse Waarden liggen diverse deelgebieden waar deze potenties wel aanwezig zijn, zoals de aanwezige kolken en de nevengeul. Met name voor een soort als smient leveren de natuurvriendelijke oevers een uitbreiding van het leefgebied op. Verder kan de nieuwe geul als rustgebied voor deze soorten fungeren.

Overwinterende ganzen, zwanen en smienten foerageren met name op grasland en akkers met oogstresten en in mindere mate in kwelders en overige open gebieden. Een groot deel van de graslanden in het plangebied betreft agrarisch grasland. Het plangebied is in de huidige situatie door de aanwezige ruigte slechts van marginaal belang als foerageergebied voor deze soortgroepen. De (agrarische) graslanden ten noordwesten van het plangebied en elders in de uiterwaarden van de Waal, zowel binnendijs als buitendijs zullen van groter belang zijn als foerageergebied voor ganzen, zwanen en de smient. Er is dan ook geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen, amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen

De beoogde natuurontwikkeling vergroot de potenties voor waardevolle bloemrijke graslanden en daarmee de waarde voor dagvlinders. Doordat de omstandigheden in het plangebied dan ook vochtiger worden ontstaan er meer geschikt landhabitat voor (algemene) amfibieën. Voor reptielen, kamsalamander en vissen heeft het plangebied niet of nauwelijks potentie. Bij de ontwikkeling van het plangebied is er dan ook geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling populatie bevers (en otters)

De geplande natuurontwikkeling vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van de populaties van beide soorten. Er wordt geen (potentieel) leefgebied aangetast. Door de geplande ontwikkeling wordt er juist extra leefgebied voor deze soorten gerealiseerd. Er is geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden.

behoud reliëf oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen

In het plangebied bevinden zich geen waardevolle landschappelijke waarden, die kenmerkend zijn voor het rivierengebied, zoals oeverwallen, zandige rivierduinen, kwellocaties of andere vormen van reliëf. De geplande natuurontwikkeling door afgraven van de kleilaag vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van bovenstaand landschapstype. Er is geen sprake van aantasting van dit ontwikkeldoel.

Negatieve effecten op de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen voor dit deelgebied (157 Noordoever Waal Lent – Echteld) binnen de GNN zijn niet aan de orde door de geplande activiteiten. Bij de vormgeving van de herinrichting is juist rekening gehouden met de oeverwal/zomerkade door deze in te passen in het ontwerp. Verder toetsing van deze plannen aan het toetsingskader van het GNN is niet aan de orde, omdat juist invulling wordt gegeven aan het realiseren van de doelen van het NNN/GNN.

■■■■■■■■■■

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Het gebied is ter plaatse van de Oosterhoutse Waarden aangewezen onder de Vogelrichtlijn. De geplande werkzaamheden, bestaan uit het afgraven van percelen ten behoeve van natuurontwikkeling, leveren een positieve bijdrage aan de instandhoudingsdoelen van dit gebied. Er worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van dit Vogelrichtlijn gebied verwacht door directe verstoringsbronnen als oppervlakteverlies of versnippering van leefgebieden van vogels. Van negatieve effecten door indirecte verstoringsbronnen als stikstofdepositie, geluid, licht en trillingen op leefgebieden van doelsoorten vogels is eveneens geen sprake. Voor de verstoringsfactor stikstof is er een passende verschilberekening gemaakt, op basis van interne saldering (bron: K3). Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is niet noodzakelijk.

3.3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (zie figuur 4). Overige Natura 2000-gebieden, waaronder 'Veluwe', 'De Bruuk' en 'Sint Jansberg' liggen op ruime afstand, vanaf circa 10 km.

Het plangebied ligt in het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Het gebied is ter plaatse van de Oosterhoutse Waarden aangewezen onder de Vogelrichtlijn. De geplande werkzaamheden, bestaan uit het afgraven van percelen ten behoeve van natuurontwikkeling, leveren een positieve bijdrage aan de instandhoudingsdoelen van dit gebied. Er worden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van dit Vogelrichtlijn gebied verwacht door directe verstoringsbronnen als oppervlakteverlies of versnippering van leefgebieden van vogels. Van negatieve effecten door indirecte verstoringsbronnen als stikstofdepositie, geluid, licht en trillingen op leefgebieden van doelsoorten vogels is eveneens geen sprake. Voor de verstoringsfactor stikstof is er een passende verschilberekening gemaakt, op basis van interne saldering (bron: K3).

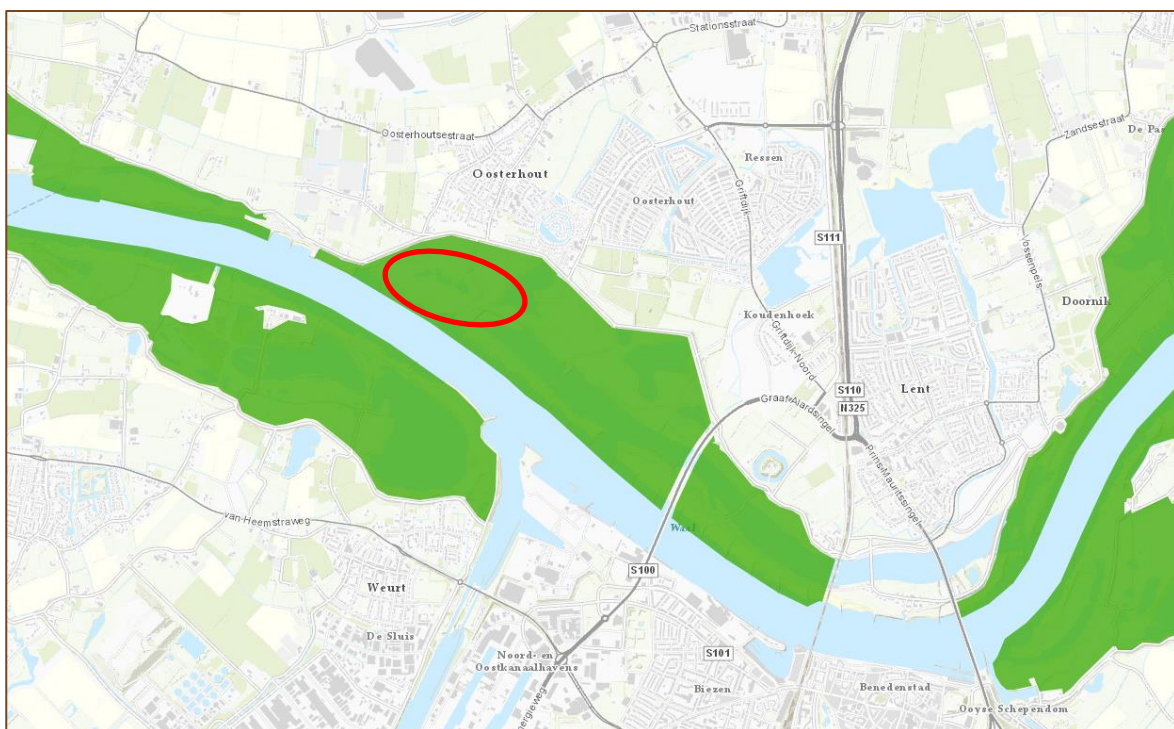
Stikstofdepositie

Stikstof is één van de grootste obstakels bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. In veel Natura 2000-gebieden is stikstofdepositie een groot probleem voor de realisatie van

de instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstofgevoelige habitats.

Een aantal van de habitattypen en doelsoorten in het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Rijntakken” is gevoelig voor depositie van stikstof (bron: synbiosys.alterra.nl/natura2000). Aangezien er uitsluitend sprake is van graafwerkzaamheden in het kader van het creëren van geschikte omstandigheden voor de ontwikkeling van riviernatuur is er geen permanente toename van stikstofuitstoot. Er is wel sprake van tijdelijke uitstoot door de inzet van graafmachines en ander groot materieel ter plaatse en ten behoeve van de afvoer van substraat. Door de ligging in het Natura 2000-gebied zijn negatieve effecten door stikstofdepositie in de realisatiefase op voorhand niet uit te sluiten. Voor stikstof is er een passende verschilberekening op basis van interne saldering (bron K3).

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (groen), bron: Provincie Gelderland (2020).

[Redacted]

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 20 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Gelderland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

Het plangebied betreft twee open terreinen zonder houtopstanden (zie figuur 1). Van beschermde houtopstanden (bos van minimaal 10 are en/of bomenrijen van minimaal 20 bomen) is binnen het plangebied bovendien geen sprake. Een kapmelding bij de provincie Gelderland is dan ook niet aan de orde.

[REDACTED]

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFF is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
R. Boerboom	1	24-09-2020	10:30 uur	Licht bewolkt, droog, 15°C, windkracht 3-4 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied geen melding van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen wel een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de omgeving waargenomen boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bunzing, das, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenmarter, vos en wezel¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): bever, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van diverse beschermde amfibieënsoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander¹.
- Internationaal beschermde soorten: rugstreeppad.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van het voorkomen van twee beschermde ongewervelde diersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: rivierrombout en teunisbloempijlstaart.

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de bunzing, das, steenmarter en wezel, in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied betreft twee open terreindelen in het uiterwaardengebied Oosterhoutse Waarden. De aanwezige vegetatie in het plangebied wordt bepaald door soortenarme graslanden en dichte ruigtes die gedomineerd worden door akkerdistel, grote brandnetel en glanshaver, met plaatselijk nog enkele algemene soorten van voedselrijke omstandigheden, zoals kruidstiel, boerenwormkruid, reukeloze kamille, vijfvingerkruid, gewone berenklauw en enkele algemene grassoorten. Bijzondere vegetaties van het rivierengebied, zoals stroomdalflora, ooibossen of pioniersoorten van tijdelijk drooggevalle oevers zijn niet aanwezig in het plangebied. Op de tijdelijk drooggevalle oevers van de geul ten zuiden van het plangebied, groeien wel kenmerkende en zeldzame soorten van dergelijke pioniersituaties, zoals rechte alsme, kaal breukkruid, welriekende ganzenvoet, liggende ganzenvoet, liggende ganzestik, postelein en kleine majer (zie bijlage 1). Op een hoger gelegen rug tussen het westelijke deel van het plangebied en deze geul is minder ruige en voedselrijke vegetatie te vinden met kenmerkende soorten als kruisdistel, knoepkruid, geel walstro, glad walstro en wilde marjolein. Op de oostelijk gelegen landtong komen kenmerkende soorten van stroomdalgrasland voor zoals brede ereprijs, geoorde zuring en wede. De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten (zie paragraaf 4.2.1). Beschermde plantensoorten worden hier niet verwacht omdat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving: aalscholver, blauwe reiger, buizerd, fazant, graspieper, grauwe gans, grote bonte specht, grote zilverreiger, houtduif, kauw, kokmeeuw, krakeend, oeverloper, patrijs, putter, torenvalk, wilde eend, zilvermeeuw en zwarte kraai. De ruigte in het plangebied is geschikt als broedbiotoop voor enkele grondbroedende soorten als fazant, graspieper en patrijs.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn de jaarrond beschermde buizerd en roek overvliegend waargenomen.

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief en zwarte wouw

Van bovenstaande soorten zijn waarnemingen bekend vanuit het plangebied en de directe

omgeving. Het betreft voornamelijk waarnemingen van foeragerende of overvliegende exemplaren. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet waargenomen in het onderzoeksgebied, op enkele overvliegende buizerds na. Het is niet bekend of deze buizerds lokale broedvogels zijn of dat het trekkende exemplaren betreft. Verder is net buiten het plangebied een plukplaats gevonden, mogelijk veroorzaakt door één van bovenstaande roofvogelsoorten (zie foto 1).

Foto 1. Plukplaats mogelijk veroorzaakt door een roofvogel (foto: [REDACTED]).

Het plangebied bestaat uit twee ruigtegebieden zonder opgaande groenstructuren. Het ontbreekt hier aan geschikte nestlocaties voor boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten. Het plangebied zelf is wel geschikt als foerageergebied voor diverse roofvogelsoorten. Enkele solitaire wilgen en populieren- en wilgenopstanden in de directe omgeving van het plangebied zijn wel geschikt als nestlocatie voor met name boomvalk, buizerd, ransuil en sperwer. Nestlocaties van de havik, wespendif en zwarte wouw worden niet in de omgeving van het plangebied verwacht door het ontbreken van grotere bosschages met voldoende rust en dekking.

Gierzwaluw en huismus

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van deze jaarrond beschermde, gebouwbewonende vogelsoorten bekend. Tijdens het veldbezoek zijn geen gierzwaluwen of huismussen waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. Gierzwaluwen zijn op het moment van het veldbezoek (september) nagenoeg volledig vertrokken uit Nederland richting de overwinteringsgebieden. Aangezien er in het plangebied geen

[REDACTED]

bebouwing aanwezig is, kunnen nestlocaties van deze soorten uitgesloten worden. Het plangebied is tevens geen functioneel leefgebied voor beiden soorten. In de bebouwde kom van Oosterhout, ten noorden van het plangebied, zijn nestlocaties van beide soorten mogelijk. Het functioneel leefgebied betreft de directe omgeving van deze nestlocaties, zoals tuinen en openbare groenstructuren in de bebouwde kom.

Grote gele kwikstaart

De NDFF meldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van de grote gele kwikstaart. Hierbij gaat het naar alle waarschijnlijkheid om exemplaren die op doortrek zijn en dan vaak foerageren op aanspoelgordels. In Nederland broedende grote gele kwikstaarten hebben hun leefgebied hoofdzakelijk bij snelstromende en meanderende beken. Nestlocaties zijn onder andere holle oevers met boomwortels en bouwwerken, zoals sluizen, stuwen en watermolens. In het onderzoeksgebied ontbreekt het aan geschikte broedlocaties voor de grote gele kwikstaart. Daarnaast ligt het plangebied ver buiten de bekende en traditionele broedlocaties in de (oostelijke) Achterhoek, Twente en Limburg. Het plangebied is geen (essentieel) leefgebied voor deze soort. Sporadisch kan een foeragerende, overvliegende of rustende grote gele kwikstaart in het onderzoeksgebied aangetroffen worden.

Kerkuil en steenuil

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn vanuit de NDFF waarnemingen van deze uilensoorten bekend. Er bevinden zich voor beide soorten geen geschikte nestlocaties in het plangebied, zoals nestkasten, oude knotbomen of toegankelijke schuren of andere gebouwen. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) kerk- of steenuilen (braakballen, uitwerpselen, veren, prooi-resten etc.) waargenomen in het plangebied. In de omgeving van het plangebied bevinden zich enkele erven, onder andere in de rand van de bebouwde kom van Oosterhout, die potentieel geschikt zijn als nestlocatie voor de kerkuil en steenuil, waardoor het plangebied mogelijk wel onderdeel vormt van het leefgebied van deze uilensoorten. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor deze soorten.

Ooievaar

De ooievaar is tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Voor de ooievaar ontbreken nestlocaties in de vorm van kunstnesten op palen of daken van gebouwen in het plangebied en de directe omgeving. Het plangebied kan wel door ooievaars als foerageergebied gebruikt worden.

Voor overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals de roek en slechtvalk, is het plangebied niet van belang als nestlocatie. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Maar van aantasting van het functioneel leefgebied is geen sprake.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn bewoningssporen van de bever aangetroffen net buiten het plangebied. Verder zijn er geen (sporen van) beschermde zoogdieren aangetroffen in het

plangebied. Het plangebied is verder geschikt als leefgebied/foerageergebied voor enkele grondgebonden zoogdiersoorten als bunzing, egel, haas, konijn, mol, steenmarter, vos, wezel en diverse soorten (spits)muizen. De NDFF vermeldt, naast deze soorten, ook het voorkomen van de strikt beschermde das voor de omgeving van het plangebied. Voor deze soorten geldt, met uitzondering van de bever, bunzing, das, steenmarter en wezel, in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Bever

De bever is gebonden aan open water en bijbehorende oeverzones met hoofdzakelijk zachthoutoibos, met voldoende rust en schuilmogelijkheden. Dit habitat is niet in het plangebied zelf aanwezig. Het plangebied bestaat uit een dichte brandnetel- en akkerdistelruigte. Direct hieraan grenzend is wel geschikt leefgebied voor de soort aanwezig. Hier zijn ook bewoningssporen aangetroffen (zie foto 2 en 3 en figuur 5). Het plangebied zelf wordt door het ontbreken van dekking hoogstens incidenteel gebruikt.

Foto 2 en 3. Bewoningssporen van bever net buiten het plangebied (foto: R. Boerboom).

Figuur 5. Locaties beversporen (geel) net buiten het westelijk deel van het plangebied (rood).

Das

Er is één waarneming van een dode das bekend uit de omgeving van het plangebied. Er zijn enkele waarnemingen gedaan van de das in de bossen rondom het onderzoeksgebied (o.a. Huis Oosterhout). Het plangebied is marginaal geschikt als foerageergebied voor de strikt beschermde das. De dichte en hoge ruigte zal echter minder in trek zijn als foerageergebied dan de periodiek gemaaide en/of intensiever begraasde en bemeste graslanden in de omgeving van het plangebied door de toegankelijkheid tijdens het zoeken naar regenwormen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen als wissels, krabsporen, uitwerpselen, haren of graafsporen waargenomen in het plangebied. Ook zijn er geen dassenburchten in het plangebied en de directe omgeving aangetroffen, en deze worden hier door de buitendijkse ligging ook niet verwacht. Incidenteel gebruik door een enkel rondzwervend exemplaar is mogelijk rond het plangebied, maar een functioneel leefgebied wordt niet verwacht. Zodoende is van aantasting van het essentiële leefgebied van de das geen sprake.

Wezel en andere kleine marterachtigen

In de provincie Gelderland zijn per 1 maart 2019 de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel niet meer vrijgesteld in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat bij bepaalde activiteiten onderzocht dient te worden of deze activiteiten schadelijk kan zijn voor de rustplaatsen van deze kleine marterachtigen of dat dieren worden gedood.

De NDFF vermeldt het voorkomen van de bunzing en wezel voor de omgeving van het plangebied. Er zijn enkele waarnemingen van deze marterachtigen bekend, verspreid uit de omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van de hermelijn wordt niet in de NDFF vermeldt, maar valt niet uit te sluiten voor het plangebied.

Kleine marterachtigen leven bij voorkeur in kleinschalige en afwisselende cultuurlandschappen en natuurgebieden. Belangrijke elementen in het leefgebied zijn een combinatie van kleine wateren en landschapselementen, zoals rietzomen, ruigten, houtwallen en greppels. Soms komen kleine marterachtigen ook voor in (randzones van) steden en dorpen met een natuurlijk karakter, zoals parken, braakliggend terrein, tuinen, etc.

Kleine marterachtigen maken hun nestplaats onder andere in houtstapels, takkenhopen en in hopen in de grond. Ook worden oude schuurtjes, stallen en andere bouwwerken bewoond. De rustplaats wordt gemaakt in oude hopen van bijvoorbeeld muizen, bruine rat, konijn, mol, vos en das, maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels.

Kleine marterachtigen zijn actieve jagers en hebben meerdere jachtgebieden nodig in de directe omgeving van hun verblijfplaatsen. Dichte begroeiing, rommelhoekjes, holtes en

kieren vormen het jachtgebied, evenals natuurgasland, extensief beweide percelen, braakliggende terreinen en akkerranden. Deze terreinen moeten via verbindingzones bereikbaar zijn vanaf de nest- en verblijfplaats en in voldoende mate binnen het territorium beschikbaar zijn.

De Oosterhoutse waarden, waarbinnen het plangebied gelegen is, voldoet aan de habitateisen van kleine marterachtigen. Er is een afwisseling van open water, bosschages, natuurlijk grasland, ruigten, lijnvormige groenstructuren en greppels. Er is voor kleine marterachtigen voldoende dekking in de vorm van dichte ruigten van distels, brandnetels hogere grassen en andere ruigtekruiden. Verblijfplaatsen kunnen onder andere verwacht worden in steile oeverzones, tussen boomwortels, in muizenholen, konijnen- en vossenburchten, in/rond beverburchten en in mollenburchten.

Steenmarter

Uit de omgeving van het plangebied zijn vanuit de NDFF een aantal waarnemingen van steenmarters bekend. Het betreft hoofdzakelijk waarnemingen van verkeersslachtoffers vanuit de N325 en enkele andere relatief drukke doorgaande wegen ten noordoosten van het plangebied. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Verblijfplaatsen bevinden zich vermoedelijk in de bebouwing in de (rand van) de bebouwde kom van Oosterhout, ten noorden van het plangebied. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Ook zijn er geen andere geschikte verblijfplaatsen voor de soort aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen steenmarters en/of sporen, zoals wissels, pootafdrukken, krabsporen, uitwerpselen of prooi-resten, aangetroffen. Een verblijfplaats is niet te verwachten. Het plangebied kan wel als foerageergebied gebruikt worden en daarmee onderdeel zijn van het territorium van een of enkele steenmarters.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van meerdere soorten vleermuizen voor de omgeving van het plangebied, namelijk de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis (zie paragraaf 4.2.1).

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

In het plangebied en de directe omgeving is geen bebouwing aanwezig. Verblijfplaatsen van een gebouwbewonende soort als de gewone dwergvleermuis zijn uit te sluiten.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In het plangebied zijn geen bomen met holten aanwezig. Geschikte verblijfsruimten voor boombewonende vleermuizen zijn dan ook niet te verwachten. In de directe omgeving van

het plangebied zijn onder andere een oude wilg met holten (zie foto 4) en forse populieren, waarin vermoedelijk ook holtes te vinden zijn, aanwezig. Hier kunnen verblijfplaatsen van (deels) boombewonende soorten als de gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis te vinden zijn.

Vliegroutes en foerageergebied(en) van vleermuizen

Het plangebied is gesitueerd in een groene omgeving en foeragerende vleermuizen zijn plaatselijk dan ook te verwachten. Het plangebied betreft open percelen zonder opgaande en lijnvormige groenstructuren. Door het ontbreken van deze luvte en geleiding is het plangebied slechts marginaal geschikt als foerageergebied, met name voor een soort als de rosse vleermuis die ook boven open terreinen foerageert. Voor de meeste overige soorten is het plangebied niet of nauwelijks geschikt als foerageergebied. Gezien de ruime beschikbaarheid van vergelijkbaar foerageergebied in de directe omgeving is het plangebied niet essentieel als foerageergebied voor vleermuizen. Ook na de geplande natuurontwikkeling worden de percelen weer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied zal, net na de werkzaamheden, tijdelijk ongeschikt zijn. Aangezien hier geen sprake is van een essentieel foerageergebied en er voldoende alternatieven in de directe omgeving zijn, vormt dit geen aantasting van het functioneel leefgebied voor eventueel aanwezige vleermuizen. De toename van water maakt het gebied uiteindelijk juist geschikter als foerageergebied. Van een vliegroute is eveneens geen sprake door de afwezigheid van lijnvormige groenstructuren.

Foto 4. Oude wilg met holtes net buiten het plangebied (foto: [REDACTED]).

Amfibieën

Beschermden amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De NDFF meldt de beschermde bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander en rugstreeppad voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Open water ontbreekt in het plangebied en voortplanting van amfibieën wordt niet in het plangebied verwacht. Enkele kolken en strangen in de directe omgeving van het plangebied zijn wel geschikt als voortplantingswater voor algemene soorten als de bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. Het plangebied is geschikt als landbiotoop voor een enkele weinig kritische en algemene soort als bruine kikker en gewone pad. De oeverzones van nabijgelegen (stilstaande) open wateren zijn geschikt als leefgebied voor de algemene bastaardkikker. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. De vrijstelling geldt niet voor de in de omgeving van het plangebied aangetroffen rugstreeppad.

Rugstreeppad

Vanuit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de rugstreeppad bekend (bron: NDFF). De waarnemingen uit de NDFF zijn afkomstig uit de bebouwde kom van Oosterhout, ten noorden van het plangebied. Uit het plangebied en de directe omgeving zijn de afgelopen 10 jaar geen meldingen gedaan van de soort. Het leefgebied ten noorden van het plangebied betreft de directe omgeving van een actieve zandwinning, met enkele kleinere stilstaande wateren waar in de directe omgeving geschikt landhabitat te vinden is in de vorm van vrij vergraafbaar zand. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Als landhabitat worden zandige, vergraafbare bodems gebruikt, vaak in pionierssituaties zonder of met lage begroeiing, zoals bij recente zandwinningen, industrieterreinen, duinen en in dynamische riviergebieden. Ook holen en spleten in de bodem kunnen worden gebruikt (bron: RAVON). Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een dichte ruigte van distels, brandnetels en hoge grassen. Geschikte voortplantingswateren zijn hier niet aanwezig. Enkele kolken en strangen in de directe omgeving van het plangebied zijn marginaal geschikt als voortplantingswater. Door het ontbreken van een kale, vergraafbare zand- of grindbodem is er in het plangebied ook geen sprake van een optimaal landhabitat. In het plangebied kunnen in zoogdierholen wel rugstreeppadden verblijven. Door het ontbreken van zowel optimaal geschikt voortplantingswater als landhabitat zal dit slechts incidenteel zijn en is geen sprake van een belangrijk leefgebied. Door de geplande graafwerkzaamheden kan tijdens en net na afronding van de werkzaamheden plaatselijk wel geschikt leefgebied ontstaan.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde reptielensoorten bekend uit de (ruime) omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Beschermde reptielsoorten worden niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied.

Vissen

Permanent open water ontbreekt in het onderzoeksgebied, waardoor het voorkomen van (beschermde) vissen uitgesloten is.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. De NDFF vermeldt de beschermde rivierrombout en teunisbloempijlstaart voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Rivierrombout

Er zijn uit de omgeving van het plangebied enkele waarnemingen van deze strikt beschermde libellensoort bekend van de oevers van de Waal (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is deze libellensoort niet aangetroffen. Het veldbezoek is echter ook buiten de reguliere vliegperiode van deze soort uitgevoerd. Deze soort wordt ook niet verwacht in het plangebied, aangezien geschikt (larven) leefgebied, zoals zandig substraat in stromingsluwe riviertrajecten, ontbreekt. Incidenteel kan een rondzwervend imago in het plangebied worden waargenomen, maar van een functioneel leefgebied is geen sprake.

Teunisbloempijlstaart

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van deze nachtvlindersoort bekend (bron: NDFF). Het leefgebied van de teunisbloempijlstaart bestaat voornamelijk uit vochtige open plekken in bossen en bosranden, vooral in rivierdalen. De soort wordt echter ook gevonden op zandige, braakliggende en ruderaal terreinen in en rond het stedelijk gebied. Waardplant van deze nachtvlinder zijn teunisbloemen (*Oenothera* sp.), maar de rupsen worden ook op andere planten uit de familie *Onagraceae* aangetroffen. De vlinders vliegen in mei-juni, de rups leeft van juni tot september op de waardplant en van september tot mei verblijft de soort als pop in de strooisellaag (bron: Vlinderstichting). Van deze soort zijn enkele rupsen waargenomen in een pioniervegetatie met teunisbloemen in de Lentse Waard, op circa 1000 meter ten oosten van het plangebied (bron: NDFF). In het plangebied zijn geen planten aangetroffen die behoren tot de familie *Onagraceae*. Derhalve mag worden aangenomen dat het plangebied geen deel uitmaakt van het leefgebied van de teunisbloempijlstaart. Op de oevers van de nevengeul zijn wel enkele rozetten van teunisbloemen (*Oenothera* sp.) aangetroffen, maar deze groeiplaatsen vallen buiten het plangebied.

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden ook niet in het plangebied verwacht, door het ontbreken van geschikt leefgebied.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In dit hoofdstuk wordt vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie. Vervolgens wordt bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. Deze effecten worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, zo blijkt uit het veldonderzoek. Uit de NDFF zijn ook geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend uit het plangebied en de directe omgeving. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. In de bosschages die rondom aanwezig zijn tegen de gevels van het plangebouw, alsmede in de gevels van het gebouw zelf, zijn geschikte nestlocaties voor broedvogels aanwezig. Werkzaamheden moeten daarom bij voorkeur buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Vogels die buiten het broedseizoen broeden zijn ook beschermd.

Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er geen broedvogels verstoord worden.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn. In het plangebied bevinden zich geen nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. De functionaliteit van het leefgebied van deze soorten wordt eveneens niet aangetast door de geplande activiteiten. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse van bovenstaande soorten, zoals boomvalk, buizerd, kerkuil, ooievaar, ransuil, sperwer en steenuil. Maar door de aanwezigheid van voldoende alternatieven in de directe omgeving en de beperkte omvang van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen is er geen sprake van aantasting van het functioneel leefgebied van deze soorten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek naar deze soorten of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor diverse grondgebonden zoogdiersoorten als bunzing, egel, haas, konijn, mol, steenmarter, vos, wezel en diverse soorten (spits)muizen. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van de kleine marterachtigen bunzing en wezel. In de NDFF worden tevens de bever, das en steenmarter genoemd, waarvoor vrijstelling niet van toepassing is. Van de das en steenmarter is geen sprake van een vaste rust- en verblijfplaats en/of essentieel leefgebied. De bever en kleine marterachtigen kunnen wel verwacht worden in het plangebied en/of de directe omgeving.

Bever

Het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de bever. Direct langs het plangebied is wel geschikt leefgebied aanwezig en is uit de aanwezigheid van verse sporen aangetoond dat hier sprake is van een bewoonde burcht en een functioneel leefgebied. Bij de geplande werkzaamheden, bestaande uit het afgraven van de kleilaag in enkele ruigtepercelen, moet voldoende rekening worden gehouden met de bever. Fysieke aantasting van het leefgebied, maar ook indirecte verstoring door menselijke activiteit, licht, geluid en trillingen moet voorkomen worden. Bij voorkeur wordt de exacte werkwijze vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Indien negatieve effecten niet te voorkomen zijn is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk voor de bever.

Kleine marterachtigen

De kleine marterachtige bunzing, hermelijn en wezel zijn strikt beschermd in de provincie Gelderland. Het voorkomen is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het plangebied voldoet aan de eisen voor het leefgebied van deze kleine marterachtigen. Mogelijk bevindt zich in het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats van

■■■■■■■■■■

de bunzing, hermelijn of wezel. Om de aanwezigheid van de kleine marterachtigen aan te tonen moet een inventarisatie uitgevoerd worden middels de richtlijnen zoals opgesteld in het document 'Soortenbescherming in Overijssel; bunzing, egel, hermelijn en wezel (provincie Overijssel). De provincie Gelderland heeft nog geen inventarisatierichtlijnen. Om de aanwezigheid vast te stellen wordt aangeraden om altijd verschillende methoden te gebruiken, zoals een marterbox en cameravallen.

Das

Het plangebied is marginaal geschikt leefgebied voor de das, maar behoort niet tot het essentiële leefgebied van de soort. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat dassen gebruik maken van het plangebied. Van een vaste rust- en verblijfplaats is eveneens geen sprake. Nader onderzoek naar het voorkomen van de das of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Steenmarter

Het voorkomen van deze beschermde soort is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het plangebied is niet geschikt voor de steenmarter als vaste rust- en verblijfplaats. Nader onderzoek naar het voorkomen van de steenmarter of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar kraam-, zomer-, paar-, en (massa)winterverblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet noodzakelijk.

3. Worden er struiken, gewassen, bomen of andere elementen verwijderd of aangetast die deel uitmaken van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Nee → Nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden is niet noodzakelijk.

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen, zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis, is niet noodzakelijk

■■■■■■■■■■

aangezien de geplande werkzaamheden niet leiden tot aantasting van verblijfplaatsen, vliegroutes of essentiële foerageergebieden.

Amfibieën

De NDFF vermeldt het voorkomen van de strikt beschermde rugstreeppad voor de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor enkele beschermde soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze overige soorten.

Rugstreeppad

In het plangebied is geen sprake van een voortplantingswater of essentieel landhabitat/overwinteringsgebied. Incidenteel kunnen echter wel enkele individuen van de strikt beschermde rugstreeppad in het plangebied worden aangetroffen, bijvoorbeeld in zoogdierholen in de bodem of zwervend/migrerend door het plangebied. Door het ontbreken van recente waarnemingen van de soort uit het plangebied en de directe omgeving en de slechts marginale geschiktheid van het plangebied, wordt de kans klein geacht dat er individuen aanwezig zijn in de af te graven percelen. Tijdens de werkzaamheden kan er wel geschikt leefgebied ontstaan door de graafwerkzaamheden. Er kunnen plekken met open, vergraafbaar zand en tijdelijke, ondiepe poelen ontstaan, waardoor vestiging van de rugstreeppad niet uit te sluiten valt zonder het treffen van maatregelen. Bij voorkeur wordt de exacte werkwijze vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Indien negatieve effecten niet te voorkomen zijn is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk voor de rugstreeppad.

Uiteindelijk zal het plangebied na herinrichting geschikter worden als leefgebied door het ontstaan van pioniersituaties met open, vergraafbaar zand en wellicht tijdelijke en ondiepe poelen en plasjes die als voortplantingswater gebruikt kunnen worden door de soort.

Overige soortgroepen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied of aansluitende populaties zijn strikt beschermde reptielen, vissen en/of ongewervelde dieren, zoals de uit de omgeving gemelde rivierrombout en teunisbloempijlstaart, niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroepen.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets kan het volgende worden geconcludeerd:

Beschermde natuurgebieden

Natuurnetwerk (NNN/GNN)

Het plangebied ligt in het NNN/GNN. De herinrichting van het plangebied is bedoeld om doelstellingen van NNN te realiseren. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden

Natura 2000

Er worden geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Verdere toetsing of vergunningsaanvraag is niet noodzakelijk.

Houtopstanden

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor de volgende soortgroep:

- Kleine marterachtigen

Er moet tevens rekening worden gehouden met de bever, rugstreeppad en broedvogels. Verstoring van de bever en mogelijke verstoring van de rugstreeppad moet voorkomen worden door een aangepaste werkwijze. De exacte werkwijze dient bij voorkeur in een ecologisch werkprotocol vastgelegd te worden. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels verstoord worden.

■■■■■■■■■■

Literatuur

Literatuur

- Schellingen, C. / Straatsma, W. (Oranjewoud). Activiteitenplan Oosterhoutse Waarden, Bijlage bij ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet. 11 juni 2013.
- Christel Schellingen/Wineke Straatsma (Oranjewoud). Inrichtingsplan Oosterhoutse Waarden – Passende beoordeling. 11 juni 2013.
- Broekhuizen, S., et al. 1992. *“Atlas van de Nederlandse Zoogdieren”*. Contactgroep Zoogdierinventarisatie en Vereniging voor Veldbiologie (KNNV). Derde druk. Pirola, Schoorl.
- Creemers, R. & J. van Delft. 2009. *“De Amfibieën en Reptielen van Nederland”*. Nederlandse Fauna 9. Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON). Eerste druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Nie, H.W. de. 1996. *“Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen”*. Media Publishing, Doetinchem.
- Veldman, J. & Troost, C. November 2019. Provincie Overijssel. Soortenbescherming in Overijssel; bunzing, egel, hermelijn en wezel.
- Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging, 2017. Het Protocol voor vleermuisinventarisaties.
- Schekkerman H., Hornman M. & van Winden E. 2013. Monitoring van het gebruik van Ganzenfoerageergebieden in Nederland in 2011/12. Sovon-rapport 2013/17. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- BIJ12, Rugstreeppad | Bufo calamita. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017.
- BIJ12, Bever | Castor fiber. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017.

Internet

- Uitvoerportaal NDFF
- www.vlinderstichting.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.bij12.nl

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

■■■■■■■■■■

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

■■■■■■■■■■

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

■■■■■■■■■■

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

■■■■■

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragcodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

■■■■■■

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

■■■■■■■■■■

Bijlage 3 Beschermde plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV

gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten- dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten- varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluut	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tijftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten-varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten-varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten-varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjugentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>)	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoorpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
haas	<i>Lepus europaeus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren- zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
